

दुष्काळग्रस्त तालुक्यातील गोशाळांमध्ये पशुधनाकरीता राहत व चारा शिबीर (कॅटल रिलिफ अँड फॉडर कॅम्प) सुरु करण्याच्या प्रयोजनार्थ पशुसंवर्धन विभागास रु.३५३.०३ लक्ष निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन (म.व पु.) विभाग
शासन निर्णयक्रमांक-एससीवाय-०२/२०१९/प्र.क्र.१३/म-११
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक :- १० जुलै, २०२०.

वाचा :-

- १) महसूल व वन विभाग, शासननिर्णय क्र. एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.८९/म-७, दि.३१.१०.२०१८.
- २) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र. पविआ-१०१९/प्र.क्र.१७/पदुम-३, दि.०९.०१.२०१९.
- ३) महसूल व वन विभाग, शासननिर्णय क्र. एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.३०/म-७, दि.१४.०२.२०१९.
- ४) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. एससीवाय-०२/२०१९/प्र.क्र.१३/म-११, दि.१५.०२.२०१९.
- ५) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र. पविआ-१०१९/प्र.क्र.५०/पदुम-३, दि.०५.०२.२०१९.
- ६) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र. पविआ-१०१९/प्र.क्र.४९/पदुम-३, दि.०६.०२.२०१९.
- ७) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र. पविआ-१०१९/प्र.क्र.६५/पदुम-३, दि.०१.०३.२०१९.
- ८) महसूल व वन विभाग, शासननिर्णय क्र. एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.१७५/म-७, दि.०१.०६.२०१९.
- ९) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. एससीवाय-०२/२०१९/प्र.क्र.१३/म-११, दि.०१.०६.२०१९.
- १०) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. एससीवाय-०२/२०१९/प्र.क्र.१३/म-११, दि.२९.०६.२०१९.
- ११) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.१७५/म-७, दि.०२.०७.२०२०.
- १२) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. पुर्नाव-२०२०/२२४५/प्र.क्र.६०/व-१, दि.०३.०७.२०२०

प्रस्तावना :-

सन २०१८ च्या खरीप हंगामात राज्यातील २६ जिल्ह्यामधील १५१ तालुक्यात संदर्भाधीन दि.३१.१०.२०१८ च्या शासननिर्णयान्वये दुष्काळ घोषित करण्यात आला. सदर दुष्काळी परिस्थितीमुळे त्या भागातील पशुधनासाठी आवश्यक चारा-पाण्याच्या प्रश्नावर मात करण्यासाठी दि.३.०१.२०१९ रोजीच्या मंत्रिमंडळ उपसमितीची बैठक झाली. सदर बैठकीमध्ये राज्यात गोरक्षण संस्थामध्ये चारा छावण्या सुरु करण्यात येऊन इच्छुक शेतकऱ्यांनी त्यांची जनावरे गोरक्षण संस्थामध्ये ठेवल्यास अशा संस्थेस प्रचलित नियमानुसार SDRF अंतर्गत विहित केलेल्या दराप्रमाणे अनुदान देण्यात यावे व त्यासाठी पशुसंवर्धन विभागाने आवश्यक रकमेची मागणी मदत व पुनर्वसन विभागाकडे करावी, असा निर्णय घेण्यात आला. तसेच औरंगाबाद, उस्मानाबाद, जालना, बीड व परभणी या पाच ठिकाणी गोरक्षण संस्थामध्ये चारा छावण्या सुरु करण्याबाबत विचार करण्यात यावा, असे ठरले. तदनुसार, पशुसंवर्धन उपविभागाने संदर्भाधीन दि.१.१.२०१९ च्या शासननिर्णयान्वये, सदर पाच दुष्काळग्रस्त जिल्ह्यात गोशाळामध्ये प्रायोगिक तत्वावर त्या परिसरातील पशुधनासाठी पशुधन राहत व चारा शिबीर (कॅटल रिलिफ अँड फॉडर कॅम्प) सुरु करण्याचा निर्णय घेतला व त्याकरिता रु.१०.०० कोटी इतका निधी कृषी व प.दु.म. विभागास वितरीत करण्याबाबत संदर्भाधीन शासन निर्णय दि.१४.२.२०१९ अन्वये मान्यता देण्यात आली. तदनुसार, संदर्भाधीन शासन निर्णय दि.१५.२.२०१९ अन्वये लेखाशीर्ष २२४५ ००७५ अंतर्गत रु.१०.०० कोटी इतका निधी वितरीत करण्यात आला. या १० कोटी निधीपैकी पशुसंवर्धन विभागाने रु.५.४७ कोटी खर्च झाले व उर्वरित रु.४.५३ कोटी दि.३१.३.२०१९ रोजी शासनाकडे समर्पित केले आहेत. तद्नंतर पशुसंवर्धन विभागाने उस्मानाबाद, बीड, जालना, परभणी, औरंगाबाद, अहमदनगर व हिंगोली या सात जिल्ह्यातील एकुण आठ छावण्याकरीता एकुण रक्कम रुपये १८.१९ कोटी रुपयांची मागणी केली. सदर मागणीस अनुसरून संदर्भ क्र.८ येथील दि.१.६.२०१९ च्या शासननिर्णयान्वये सदर मागणी निधीपैकी

रुपये १३.३८ कोटी इतका निधी लेखाशीर्ष (२२४५ ००७५) खाली वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात आली व तदनुसार संदर्भ क्र.९ येथील शासन निर्णय दि.१.६.२०१९ अन्वये निधी वितरीत करण्यात आला. उर्वरित रु.४.८१ कोटी इतका निधी लेखाशीर्ष (२२४५ २१४९) अंतर्गत या विभागाकडून उपलब्ध करून देण्यास संदर्भ क्र.८ येथील दि.०१.०६.२०१९च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली होती. तदनुसार संदर्भ क्र.१० येथील दि.२९.०६.२०१९च्या शासन निर्णयान्वये उर्वरित रु.४.८१ कोटी इतका निधी पशुसंवर्धन विभागास वितरीत करण्यात आला आहे. आता, पशुधन राहत व चारा शिबीरासाठी शासन निर्णय क्र.एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.१७५/म-७, दिनांक ०२/०७/२०२० अन्वये मान्यता दिल्याप्रमाणे, रु.३५३.०३ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

पशुसंवर्धन विभागामार्फत उस्मानाबाद व औरंगाबाद या दोन जिल्ह्यातील पशुधन राहत व चारा शिबीरासाठी शासन निर्णय क्र.एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.१७५/म-७, दिनांक ०२/०७/२०२० अन्वये मान्यता दिल्याप्रमाणे, पशुसंवर्धन विभागास पुढील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे रु.३,५३,०३,०००/- (अक्षरी रुपये तीन कोटी त्रेपन्न लक्ष तीन हजार फक्त) इतका निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीद्वारे (BEAMS) वितरीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	लेखाशीर्ष	वितरीत करावयाचे अनुदान
१.	२२४५ ००७५	रु.२,५०,००,०००/-
२.	२२४५ २१४९	रु.१,०३,०३,०००/-
एकूण		रु.३,५३,०३,०००/-

२. सन २०२०-२१ या चालू वित्तीय वर्षात मागणी क्रमांक सी-६, २२४५- नैसर्गिक आपत्ती निवारणासाठी सहाय्य अंतर्गत-०१ अवर्षण-१०१, अनुग्रस सहाय्य (९१) राज्य आपत्ती निधीच्या मानकांनुसार खर्च (९१)(०३) जनावरांच्या छावण्यामध्ये चारा, पाणी, औषध यांचा पुरवठा व छावण्यापर्यंत वाहतूकीचा खर्च (अनिवार्य), ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) (२२४५ ००७५) या उपलेखाशिर्षाखाली तसेच मागणी क्रमांक सी-६, २२४५, नैसर्गिक आपत्ती निवारणार्थ सहाय्य (९२)(०७) वैरण पुरवठा (अनिवार्य) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) (२२४४ २१४९) या उपशीर्षाखाली पुनर्विनियोजनाने वळती करून पशुसंवर्धन विभागास वितरीत करण्यात येत आहे. पशुसंवर्धन विभागाने सदर खर्च वर नमूद केलेल्या बाबींवर अंतिमतः खर्ची टाकावा.

३. सदर निधी चालू आर्थिक वर्षातच खर्च होणे अपेक्षित असून, तो व्यपगत होणार नाही अथवा कोषागारातून आहरीत करून बँक खात्यात काढून ठेवला जाणार नाही, याचीही दक्षता घेण्याच्या सूचना पशुसंवर्धन विभागाने संबंधितांना द्याव्या. पशुसंवर्धन विभागाने सदर निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र उपलब्ध करून देण्याच्या प्रमुख अटींवर या निधीचे वितरण करण्यात येत आहे.

४. सदर निधी ज्या प्रयोजनासाठी वर्ग करण्यात आला आहे, त्याच प्रयोजनासाठी त्याचा वापर होत आहे, याची पशुसंवर्धन विभागाने खातरजमा करावी व हा निधी पशुधन राहत व चारा शिबीर (कॅटल रिलिफ अँड फॉडर कॅम्प) या प्रयोजना व्यतिरिक्त अन्य उपाययोजनांसाठी व इतर बाबींवर खर्च होणार नाही, याची पशुसंवर्धन विभागाने दक्षता घ्यावी.

५. वितरीत निधी स्वीय प्रपंजी लेखा खाते (Personal Ledger Account) अथवा बँक खात्यात न ठेवता तो गोशाळा संस्थाना थेट Electronic Clearing Services द्वारे वितरीत केला जाईल, या अटीच्या अधिन निधी वितरीत करण्यात येत आहे. तरी त्यानुसार पशुसंवर्धन विभागाने कार्यवाही करावी.

६. पशुसंवर्धन विभागाने दर तीन महिन्यांनी झालेल्या खर्चाची, महालेखापाल कार्यालयात नोंदविण्यात आलेल्या खर्चाशी पडताळणी करून त्याबाबतचे प्रमाणपत्र या विभागाकडे तात्काळ सादर करावे. तसेच कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर निधीच्या मर्यादेपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही, याची दक्षता नियंत्रक अधिकाऱ्यांनी घ्यावी. वितरीत करण्यात आलेल्या अनुदानातून जर काही रक्कम खर्ची पडणार नसेल तर ती रक्कम विहित वेळेत शासनास प्रत्यर्पित करण्यात यावी.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००७१३१२२६००७३१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

प्राची सुभाष पालव

(प्राची सुभाष पालव)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा. मंत्री (मदत व पुनर्वसन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. मंत्री (पदुम विभाग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. राज्यमंत्री (मदत व पुनर्वसन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा. प्रधान सचिव, (पदुम) कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) मा. सचिव (कृषी) कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) मा. सचिव, मदत व पुनर्वसन प्रभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) मा. महालेखापाल १/२, (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
- १०) आयुक्त, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, औंध, पुणे
- ११) आयुक्त कृषी, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे
- १२) प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन (सर्व)
- १३) जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त (सर्व)
- १४) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
- १५) संचालक, लेखा व कोषागरे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- १६) वित्त विभाग, (अर्थसंकल्प-३/६/व्यय-९) मंत्रालय, मुंबई
- १७) कार्यासन अधिकारी ब-१/ म-७/ कार्यासने) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १८) निवडनस्ती (म-११).